

Temper de netcongestie, de aansluitstop en de wachtlijsten voor netaansluitingen door opschorting van alle elektrificatie en alle nieuwe wind- en zonneparken

Posted on 23 juli 2026 by Maarten van Andel

Sinds 1 januari is een digitale elektriciteitsmeter wettelijk verplicht. Iedereen die nog een analoog exemplaar in de meterkast heeft moet die laten omwisselen voor een digitale. Weigeraars met zonnepanelen riskeren een boete van 550 euro. Die kan drie maal worden opgelegd, tot maximaal 1650 euro. De aanleiding voor deze wettelijke plicht is de afschaffing van de salderingsregeling voor particuliere zonnepanelen, vanaf 1 januari aanstaande. Analoge meters omzeilen die afschaffing, door teruggeleverde kilowatturen te blijven aftrekken van verbruikte kilowatturen. Dat mag vanaf volgend jaar niet meer, omdat het elektriciteitsnet dat niet aan kan.

Omroep MAX besteedde onlangs op Radio 1 uitgebreid aandacht aan de gevoelens van onrechtvaardigheid die dit oproept. Burgers worden voor bestaande en nieuwe huizen al sinds 2013 aangemoedigd om duizenden euro's in zonnepanelen te investeren, met overheidscampagnes, BTW-vrijstelling en salderingsregeling. De BTW-vrijstelling blijft, maar de salderingsregeling is niet te handhaven. Dat komt deels door het succes van particuliere zonnepanelen, maar zeker ook door de sterke groei van grootschalige installaties op de grond en op bedrijfspanden.

Absurde overdaad kan nergens heen

Sinds 2019 is het landelijk opgestelde vermogen van grootschalige zonne-installaties hoger dan dat van kleinschalige particuliere zonnepanelen. Beide groeien sindsdien pijlsnel met ongeveer 25 procent per jaar. Het totaal opgestelde zonvermogen in Nederland is nu 29,4 gigawattpiek. Daarmee kunnen alle zonnepanelen op zonnige zomerdagen ruim tweemaal zoveel elektriciteit opwekken als het gemiddelde verbruik van 13,6 gigawatt. Dat betekent dat de meeste zonnepanelen op zonnige zomerdagen moeten worden afgeschakeld, omdat de absurde overdaad van hun elektriciteitsproductie nergens heen kan. We kunnen er in eigen land niks mee, en in de landen om ons heen met hetzelfde weer ook niet.

Daarom kost zonnestroom terugleveren tegenwoordig geld, en worden zonnepanelen in het algemeen steeds meer onderbenut en dus per opgewekte kilowattuur duurder.

In de zomerweken van 2025 leverden zonnepanelen in ons land gemiddeld ongeveer 6 gigawatt vermogen. Dat is bijna de helft van het gemiddelde verbruik, maar slechts 20 procent van het totaal opgestelde zonvermogen in Nederland. In de winterweken leverden ze tien maal zo weinig, slechts 2 procent van het totaal opgestelde zonvermogen. Deze gruwelijke onderbenutting wordt 's zomers veroorzaakt door de overdaad aan zonnepanelen, en 's winters door de vele korte grijze dagen.

Aardgasgestookte generatoren blijken onontkoombaar

Veel grote zonneparken staan inmiddels niet meer op het zuiden gericht, maar op het oosten en het westen. Daarmee wekken ze 's morgens en in de namiddag

relatief meer elektriciteit op, en wordt de opwekpiek midden op de dag getemperd. Ze wekken per paneel echter wel minder elektriciteit op dan zonnepanelen op het zuiden. Ook dat maakt ze per opgewekte kilowattuur duurder. Ondanks deze inefficiënte overdaad blijft het kabinet zonnepanelen stimuleren, met subsidies en belastingvoordelen. Ondanks de wurgende netcongestie blijft het kabinet tevens warmtepompen en elektrische auto's stimuleren, met nog meer subsidies en belastingvoordelen.

Het kabinet betaalt dit alles met de belastingopbrengsten van particulieren en bedrijven. Dat is immers de voornaamste bron van geld voor de overheid. Particulieren zien echter hun salderingsregeling verdwijnen, en bedrijven zien hun grootschalige installaties steeds vaker afgeschakeld worden vanwege stroomoverschotten. Intussen gaan netbeheerder Stedin en ook andere bedrijven in Utrecht gasgeneratoren installeren, die met het verbranden van aardgas stroom gaan opwekken in dagen en weken met weinig zon en wind. In Utrecht geldt sinds 1 juli een volledige aansluitstop op het overvolle stroomnet, en bedrijven hebben door deze draconische maatregel geen andere keuze.

Fossiele elektriciteitsopwekking nam fors toe

Het is mij nog niet duidelijk hoe Stedin een en ander juridisch gaat regelen. Nederland kent sinds 2008 een wettelijke scheiding tussen het opwekken en het transporteren van elektriciteit, vergelijkbaar met de scheiding tussen ProRail en de NS. Dat betekent dat netbeheerders zoals Stedin alleen elektriciteit mogen transporteren, maar het zelf niet voor commerciële doeleinden mogen opwekken. Hoe het ook zij, met gasgeneratoren zal de fossiele opwekking van elektriciteit in elk geval toenemen.

Die fossiele opwekking nam vorig jaar sowieso al fors toe, met maar liefst 14 procent. Aardgas, steenkool en olie stegen in 2025 allemaal, steenkool het meest met 25 procent in een jaar tijd. Dit illustreert dat het bouwen van steeds maar meer zonnepanelen en windmolens volstrekt zinloos is geworden. Het leidt niet langer tot minder fossiel opgewekte elektriciteit, integendeel. Op Radio 1 kwam bij omroep MAX het hoge woord eruit: 'We zijn te snel gegaan met de energietransitie, te snel met zonnepanelen en elektrische auto's. Het elektriciteitsnet kan dit niet aan, omdat het er niet voor is gemaakt. De overheid is veel te laat begonnen met het aanpassen en uitbreiden van dat net', aldus een geïnterviewde technicus.

Voor waterstof is geen markt

Het werd tijd dat dit luid en duidelijk klinkt op de publieke omroep. Het is zaak dat dit nog veel vaker klinkt, en dat premier Jetten en klimaatminister Van Veldhoven dit ter harte nemen. Ze kunnen in elk geval zien dat elektriciteitsopslag met waterstof geen oplossing zal zijn. De nieuwe waterstoffabriek op het Limburgse Chemelot staat op losse schroeven, omdat de Duitse energiegigant RWE geen afnemers kan vinden. RWE en wij allen weten door schade en schande dat overheden niet kunstmatig markten kunnen creëren en in stand houden met subsidies. Overheden met komende en gaande regeringen kunnen dergelijke subsidies niet eindeloos volhouden, en producenten en afnemers willen niet structureel afhankelijk blijven van die subsidies.

Chemiebedrijven opereren op ongelijk speelveld

Toonaangevende chemiebedrijven op datzelfde Chemelot dreigen kopje onder te gaan, of tegen hun zin naar het buitenland te moeten verhuizen. Directeur Koos van Haasteren van Nederlands grootste chemielocatie geeft aan dat de bedrijven op Chemelot 30 procent meer betalen voor elektriciteit dan hun concurrenten in Duitsland en België. Tien kilometer verderop zouden ze jaarlijks 60 miljoen euro minder kwijt zijn aan elektriciteit. Dat is een zeer ongelijk speelveld, binnen de EU en in de wereldmarkt. Kamer en kabinet moeten beseffen dat chemie de basis is van alle materialen en producten, en daarmee essentieel is voor onze economie, welvaart en strategische onafhankelijkheid. Nederland is net als Duitsland en België heel sterk in chemie, en dat mogen we voor geen goud laten verslapen.

Achterstallige netuitbreiding is hoognodig, maar dat vergt teveel jaren om in deze kabinetsperiode zoden aan de dijk te zetten. De veelgehoorde oproep om de energietransitie te versnellen is daarmee geworden tot een gemakzuchtig salonfähig dogma, dat in de werkelijkheid van vandaag alleen maar averechts werkt. De enige manier om voor 2030 de huidige netcongestie, aansluitstop en wachtlijsten voor netaansluitingen enigszins te temperen is opschorting van alle elektrificatie en alle nieuwe wind- en zonneparken.

Ik houd Rob Jetten aan zijn woorden

Nederland gaat daardoor niet meer fossiele brandstoffen verbruiken, want dat gebeurt nu ook al. Nederland gaat daarmee wel miljarden euro's besparen, de economie versterken, de leverbetrouwbaarheid van elektriciteit verbeteren en de internationale onafhankelijkheid bevorderen. 'Het kan wél', aldus Rob Jetten, 'aan de slag'. Ik blijf die uitspraken herhalen, net zolang totdat de premier met zijn regeringsploeg deze verkiezingsbeloftes inlost.

Laat dit kabinet de komende drie jaar doen wat aantoonbaar goed is voor burgers, bedrijven, natuur en klimaat. Daar zal met de juiste voorbereiding en invulling vast een Kamermeerderheid voor te vinden zijn, en het kan bij de volgende Kamerverkiezingen zomaar zetelwinst opleveren in plaats van het gebruikelijke zetelverlies.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u \(weer\) mee?](#) Hartelijk dank!